

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XII/98/2008
Rady Gminy Długosiodło
z dnia 22 lutego 2008 roku

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje samorząd gminny do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych i narkotyków oraz zmiany struktury ich spożywania, wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu i narkotyków, działania na rzecz trzeźwości, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Realizacja tych zadań w 2008 roku prowadzona będzie w postaci niniejszego Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, którego celem jest ograniczenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu i narkotyków. Przeciwdziałanie tym zagrożeniom wymaga systematycznej i dobrze zorganizowanej działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

GŁÓWNE STRATEGIE I KIERUNKI DZIAŁANIA PROGRAMU

1. Współpraca merytoryczna i finansowa z instytucjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi.
2. Wdrażanie reguł ograniczania dostępności alkoholu i narkotyków.
3. Budowanie profesjonalnego zaplecza osobowego w problematyce profilaktyki.
4. Tworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania placówek oświatowo-wychowawczych oraz poszerzenia ich usług.
5. Tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia.
6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów edukacyjnych i profilaktycznych promujących zdrowy styl życia oraz uczących umiejętności potrzebnych do życia bez alkoholu i narkotyków.
7. Konsekwentne egzekwowanie zakazu podawania i sprzedaży alkoholu nieletnim oraz reklamy napojów alkoholowych.
8. Zwiększenie dostępności pomocy socjalnej, psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.

CELE

1. Zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa oraz działań w zakresie promocji zdrowia.
2. Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego (przemocy, zaniedbań).
3. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym i narkotykowym.
4. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.
5. Zwiększenie bazy merytorycznej dla realizacji programu.
6. Zwiększenie dostępności usług terapeutyczno-edukacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

ZADANIA PROGRAMU – PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez:

- dalszą działalność punktu konsultacyjnego,
- prowadzenie rozmów motywacyjnych mających na celu uświadomienie osobom nałogowo nadużywającym alkoholu, że uzależnienie jest chorobą i koniecznością staje się podjęcie leczenia odwykowego,
- udzielanie wsparcia i pomocy psychologicznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom,
- udzielanie informacji członkom rodzin uzależnionych,
- kolportaż ulotek, broszur, artykułów o tematyce uzależnień,
- szkolenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagogów, wychowawców oraz opiekunów świetlic,

- dofinansowanie zadań medyczno – terapeutycznych w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu ,
- rozszerzenie dostępności terapii dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,
- zachęcanie osób uzależnionych do korzystania z usług Poradni Leczenia Uzależnień w Wyszkowie.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- przyjmowanie wniosków od osób zainteresowanych /członkowie rodziny, sąsiedzi, znajomi/, a także pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji i wzywanie osób uzależnionych od alkoholu na rozmowy motywacyjne,
- kierowanie na badania przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i uchylających się od podjęcia odwykowego leczenia dobrowolnego o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego, ustanowienia kuratora na czas trwania obowiązku leczenia i ustalenia zakładu leczniczego,
- udzielanie informacji o możliwości uzyskania świadczeń alimentacyjnych i pisanie pozwu o alimenty,
- udzielanie pomocy prawnej osobom współuzależnionym,
- udzielanie pomocy psychologicznej przez specjalistę dyżurującego w punkcie konsultacyjnym.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

Ta forma działalności będzie realizowana przy współpracy z nauczycielami publicznych szkół i świetlic. Na terenie szkół będą prowadzone pogadanki dotyczące profilaktyki zagrożeń. W przyszłym roku nadal będą funkcjonowały, jeśli będzie takie zapotrzebowanie społeczne, 6 świetlic wiejskich, w których dzieci i młodzież pod okiem osób dorosłych będą mogły spędzić aktywnie, bezpiecznie i pożytecznie swój wolny czas. Funkcjonowanie świetlic pozwoli dzieciom i młodzieży na spędzenie wolnego czasu w grupie rówieśników oraz rozwijanie własnych zainteresowań. Działalność ta finansowana będzie ze środków przeciwdziałania alkoholizmowi. W świetlicach planujemy także przeprowadzenie pogadanek, i dyskusji na temat zagrożeń wynikających z uzależnień od alkoholu, nikotyny i narkotyków. Ponadto realizacja w/w punktu będzie się przejawiała poprzez:

- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- organizowanie przez świetlice i szkoły zimowiska, przez GOPS wypoczynku letniego z programem terapeutycznym dla dzieci z rodzin patologicznych i ubogich,
- zorganizowanie uroczystości okolicznościowych dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią i ubóstwem,
- zorganizowanie plenerowej imprezy gminnej propagujących zdrowy styl życia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- współpracę z sądem, prokuraturą, policją w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. Nadzorowanie działań w zakresie przestrzegania regulacji prawnych dotyczących sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych poprzez:

- podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem,
- przeprowadzenie szkolenia dla osób prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych nt. znowelizowanej ustawy o wychowaniu w trzeźwości .

ZADANIA PROGRAMU – PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

Używanie substancji psychoaktywnych przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe i psychospołeczne skutki skupione wokół tego problemu powoli wychodzą z wstydlwego ukrycia. Dzieje się tak nie tylko dlatego, że problem dotyczy coraz młodszych grup wiekowych, a mit narkomana, który wegetuje na marginesie życia społecznego blaknie, ale do tego obnażenia zjawiska przyczynia się w znacznym stopniu fakt, że używanie środków psychoaktywnych współgęzystuje z zachowaniami niedostosowanymi

, zagrażającymi zdrowiu i życiu, destrukcyjnymi i przestało dotyczyć środowisk głęboko patologicznych – zatacza coraz szersze kręgi, obejmując swym zasięgiem bliższe i dalsze środowisko osób używających i uzależnionych.

1. PROFILAKTYKA I-RZĘDOWA

Cele:

- opóźnienie inicjacji narkotykowej,
- promocja zdrowego stylu życia,
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,
- diagnoza i aktualizacja problemów związanych z zagrożeniem używaniem substancji psychoaktywnych, stanu zjawiska i jego specyfiki środowiskowej,
- unowocześnienie programów profilaktycznych i dostosowanie ich do zdiagnozowanych potrzeb.

Zadania:

1. Zwiększanie dostępności pomocy psychospołecznej, prawnej i socjalnej dla osób zagrożonych narkomanią oraz członków rodzin objętych problemem:

- a) upowszechnienie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych (informatory, ulotki),
- b) współpraca organizacji i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii (utworzenie zespołów interdyscyplinarnych, stworzenie wspólnego lokalnego, długofalowego programu przeciwdziałania narkomanii, koordynowanie przepływu informacji między placówkami,
- c) współpraca w zakresie finansowania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej,
- d) utrzymywanie Punktu Konsultacyjnego w Długosiodle jako miejsca natychmiastowej pomocy dla osób dotkniętych przemocą, uzależnieniem od alkoholu i narkotyków,
- e) prowadzenie dla dzieci i młodzieży zajęć socjoterapeutycznych, korekcyjnych, wyrównawczych,
- f) organizowanie działań środowiskowych – wywiadów środowiskowych, socjalnych, interwencji rodzinnych, współpracy z rodzinami w miejscu zamieszkania,
- g) dofinansowanie szkoleń, kursów, superwizji specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie przeciwdziałania narkomanii i pomocy psychologicznej,
- h) podjęcie i rozwijanie współpracy z placówkami i instytucjami zajmującymi się pomocą psychologiczną, socjalną, prawną, interwencją w kryzysie, profilaktyką, terapią i postrehabilitacją – spoza terenu gminy Długosiodło – organizowanie pomocy wykraczającej poza możliwości lokalnego systemu pomocy .

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej w zakresie wczesnej profilaktyki – w szczególności dla dzieci i młodzieży; w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych oraz wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych zajmujących się profilaktyką uzależnień;

- a) inwestowanie w miejsca i placówki kulturalne, sport i rekreację (oferta zajęć rozwojowych, rekreacyjnych, edukacyjnych, wychowawczych, kulturalnych – stworzenie dostępnej dla zainteresowanych mapy zajęć pozalekcyjnych w szkołach i innych placówkach,
- b) koordynowanie debaty młodzieżowej przeprowadzonej na terenie szkół, dotyczącej stanu rzeczy, potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży odnośnie organizacji czasu wolnego, poprawy sytuacji życiowej i rodzinnej, rozwijania indywidualnych predyspozycji – uwzględnienie wniosków z debaty w planowanych przedsięwzięciach,
- c) organizowanie ferii zimowych i letnich dla dzieci i młodzieży,
- d) wspieranie placówek podlegających pod gminę, realizujących zadania opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne – dofinansowanie projektów zajęć, dożywiania, remontów, wyposażenia i materiałów,
- e) zaplanowanie i zlecenie realizacji programów i zajęć informacyjno-edukacyjnych wczesnej interwencji na wszystkich poziomach szkół oraz ich monitorowanie i ewaluacja.
- f) dofinansowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej, pracowników socjalnych, osób zajmujących się prowadzeniem zajęć profilaktycznych na terenie szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych udoskonalających i doszkalających,
- g) realizowanie wspólnych projektów wspierających w rozwoju dzieci i młodzieży – z instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi, tj. happening, akcja plastyczna, warsztaty z różnych dziedzin, konkursy, plener, zawody sportowe, imprezy środowiskowe, kampanie edukacyjne.

Odbiorcy:

- ❖ Rodzice,
- ❖ Dzieci i młodzież z grupy ryzyka,
- ❖ Dorośli z grupy ryzyka,
- ❖ Osoby zajmujące się działalnością w obszarze profilaktyki,
- ❖ Liderzy młodzieżowi.

Realizatorzy:

- ☛ Przedszkola samorządowe z gminy Długosiodło,
- ☛ Publiczne Szkoły Podstawowe z gminy Długosiodło,
- ☛ Publiczne Gimnazja z gminy Długosiodło,
- ☛ Zespół Szkół w Długosiodle,
- ☛ Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej – MEDYK i MEDICUS w Długosiodle,
- ☛ Sektor prywatny,
- ☛ Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Długosiodle,
- ☛ Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Długosiodle,
- ☛ Gminne Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji w Długosiodle,
- ☛ Współpracujący specjaliści,
- ☛ Kościół i związki wyznaniowe,
- ☛ Kuratorzy sądowi.

2. PROFILAKTYKA II-RZĘDOWA

Cele:

- Wycofanie się dzieci i młodzieży z zachowań ryzykownych – spadek ilościowy i jakościowy wskaźników demoralizacji i niedostosowania, redukcja problemów związanych z używaniem (społecznych, zdrowotnych, emocjonalnych);
- Kształtowanie postaw abstynenckich – spadek popytu na środki psychoaktywne, utrzymanie się uzależnionych i eksperymentujących się w terapii;
- Postawa funkcjonowania psychospołecznego osób używających narkotyków i uzależnionych;
- Diagnoza problemowa związana z używaniem narkotyków i uzależnieniem – umożliwiająca adekwatne do potrzeb planowanie programów długoterminowych;
- Poprawa funkcjonowania psychospołecznego osób współuzależnionych.

Zadania:

1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej dla osób przejawiających zachowania ryzykowne, eksperymentujących z narkotykami oraz używających szkodliwie substancji psychoaktywnych:

a) rozwijanie oferty bezpłatnej pomocy psychologicznej przez punkty konsultacyjne, poradnia, podmioty działające w ochronie zdrowia, świetlice środowiskowe:

- przeprowadzanie diagnozy problemowej i nozologicznej zgłaszanych problemów,
- opracowywanie indywidualnych strategii planów pomocowych,
- motywowanie do podejmowania terapii,
- warsztaty umiejętności społecznych i twórczych,
- zajęcia socjoterapeutyczne,
- trening zastępowania agresji,
- grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych – w zdiagnozowanych problemach,
- realizacja programów profilaktycznych dla osób z grupy wysokiego ryzyka,
- terapia krótkoterminowa zorientowana na rozwiązanie problemu,
- działania środowiskowe – w miejscach rekreacji,
- szkolenie liderów młodzieżowych,
- interwencja kryzysowa,
- grupa rozwojowa dla uczniów gimnazjum.

b) usprawnienie i ujednoczenie systemu rekrutacji do programów i grup – spotkanie zespołu i koordynacja,

c) zamieszczanie w lokalnej prasie artykułów, informacji z zakresu profilaktyki i interwencji,

d) kontynuowanie i rozwijanie współpracy z instytucjami i placówkami statutowo zajmującymi się profilaktyką i terapią narkomanii, udostępnianie potrzebującym informacji na temat możliwości korzystania z ich usług.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej – zapobieganie wykluczeniu społecznemu, ubóstwu i wyuczonych bezradności:

- prowadzenie zajęć warsztatowych umiejętności rodzicielskich,
- prowadzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci z grupy szczególnego ryzyka,
- pomoc prawnika, psychologa, psychiatry, pracownika socjalnego, terapeuty,
- poradnictwo i konsultacje w punkcie konsultacyjnym,
- zajęcia edukacyjne dla rodziców dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami,
- powołanie i funkcjonowanie zespołu ds. pomocy rodzinie zarządzającego informacjami n/t strategii pomocowych i zajmującego się motywowaniem rodzin do podjęcia pracy nad poprawą funkcjonowania systemu rodzinnego,
- organizacja i dofinansowanie szkoleń, superwizji, kursów specjalistycznych w zakresie pracy z osobami współzależnymi i rodzinami osób z problemem,
- współpraca z policją, sądem rodzinnym i dla nieletnich oraz kuratorami sądowymi w zakresie resocjalizacji osób z objawami demoralizacji i niedostosowania społecznego,
- współpraca z urzędem pracy w zakresie aktywnych strategii zapobiegania bezrobociu i tworzenia miejsc pracy - warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, autoprezentacji, planowania przyszłości, operacjonalizacji celów, wykorzystywania własnego potencjału oraz włączenie się w realizację strategii pomocowych.

Odbiorcy:

1. dzieci i młodzież, osoby dorosłe przejawiające dysfunkcjonalność w sferze psychicznej, społecznej, interpersonalnej,
2. bliscy osób mających objawowo problem z używaniem substancji psychoaktywnych,
3. rodzice dzieci i młodzieży,
4. osoby stykające się zawodowo z osobami z grup wysokiego ryzyka (lekarze, psychologowie, nauczyciele, pedagodzy, duchowni, pracownicy socjalni, instruktorzy sportowi, animatorzy kultury).

3. Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii oraz wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- edukacja lekarzy rodzinnych w stosowaniu metod wczesnej diagnozy nozologicznej i interwencji w problemach narkomanii,
- Prowadzenie na terenie szkół programów dla dzieci i młodzieży z grup dużego ryzyka,
- upowszechnianie informacji na temat możliwości korzystania z pomocy w różnych sytuacjach życiowych – ogłoszenie konkursu na tablicę informacyjno-edukacyjną i zlecenie przeprowadzenia go polonistom,
- szkolenia dla osób z pierwszego kontaktu środowiskowego w zakresie rozpoznawania problemu,
- prowadzenie warsztatowych zajęć edukacyjnych dla rodziców w zakresie mechanizmów, przyczyn, objawów używania, postępowania i wspierania dzieci i młodzieży w abstynencji,
- zaangażowanie mediów w działalność edukacyjno-informacyjną i sondażową,
- działalność policji związana z ograniczeniem dostępności narkotyków.

Realizatorzy:

- Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Długosiodle,
- Kuratorzy sądowi,
- Szkoły z terenu gminy Długosiodło,
- Organizacje pozarządowe,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle,
- Podmioty działające w ochronie zdrowia,
- Specjaliści szkoleniowi,
- Pracownicy świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych,
- Kościół i związki wyznaniowe.

3. PROFILAKTYKA III-RZĘDOWA

Cele:

- Utrwalenie postaw abstynenckich u osób z problemem narkotykowym,
- Zmotywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych,

- Poprawa funkcjonowania psychospołecznego osób podejmujących utrzymujących się w terapii,
- Zapobieganie nawrotom choroby – zorganizowanie wsparcia społecznego,
- Zredukowanie problemów społecznych i zdrowotnych związanych z uzależnieniem (przestępczość, przemoc w rodzinie, ubóstwo, choroby współwystępujące).

Zadania:

1. Zwiększanie dostępności specjalistycznej i samopomocowej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;

- udostępnienie i upowszechnienie bazy danych placówek, instytucji zajmujących się detoksykacją, leczeniem, rehabilitacją i resocjalizacją osób uzależnionych oraz pracą z osobami współuzależnionymi – osobom z tzw. pierwszego kontaktu środowiskowego,
- prowadzenie grupy wsparcia „na wyjściu” – o charakterze samopomocowym i terapeutycznym,
- prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców osób z problemem,
- praca indywidualnym planem terapii z osobami po ukończeniu leczenia – zapobieganie nawrotom i adaptacja społeczna,
- poradnictwo i motywowanie indywidualne i rodzinne.

2. Udzielenie rodzinom z problemem narkotykowym pomocy psychospołecznej i prawnej:

- prowadzenie terapii rodzinnej, bądź udzielanie informacji n/t ewentualnych miejsc, gdzie taką terapię można odbyć i motywowanie do podjęcia leczenia,
- pomoc prawnika, pracownika socjalnego, lekarza, terapeuty,
- współpraca z policją, sądami i kuratorami sądowymi w zakresie kierowania na leczenie, leczenia i resocjalizacji osób uzależnionych,
- wsparcie rodzin – prawne, socjalne, edukacyjne, terapeutyczne – w okresie leczenia uzależnionego członka rodziny,
- udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych.

3. Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych zajmujących się terapią i postrehabilitacją uzależnienia od narkotyków.

- dofinansowanie programów i działań terapeutycznych, postrehabilitacyjnych, minimalizujących szkody zdrowotne,
- dofinansowanie szkoleń specjalistycznych, superwizji,

Koordynowanie działań terapeutycznych postrehabilitacyjnych na terenie gminy.

4. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom:

- program adaptacji do środowiska lokalnego dla osób, które ukończyły terapię,
- współpraca z gminnym ośrodkiem pomocy społecznej, schroniskami, urzędem pracy – ukierunkowana na pomoc osobom po leczeniu,
- objęcie szczególną opieką małoletnich członków rodzin z problemem narkotykowym – dożywianie, miejsce na świetlicy, pomoc w nauce.

Realizatorzy:

- ☛ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle
- ☛ Powiatowy Urząd Pracy w Wyszku
- ☛ Funkcjonariusze komisariatu Policji w Długosiodle
- ☛ Sąd, kuratorzy sądowi
- ☛ Superwizorzy i szkoleniowcy,
- ☛ Podmioty działające w ochronie zdrowia,
- ☛ Koordynator gminny,
- ☛ Organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się leczeniem i post rehabilitacją,
- ☛ Kościół i związki wyznaniowe.